

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

„НАТУРАЛЕН ПРОДУКТ”

Смисълът на означенията „био” и „натурален” често се обърква от потребителите. Понятията не са идентични както по съдържание, така и по отношение на законовата регулация. „Био“ продуктите имат сертификати, удостоверяващи техния органичен произход и начин на производство (т. е. отговарят на строго определени изисквания и стандарти, регламентирани от държавата) [1]. Докато за натуралния продукт най-често точна и ясна дефиниция няма, то различни търговци могат да вложат и различен смисъл в етикетирания по този начин стока. В повечето случаи като натурален се означава продукт, който е получен по възможно най-естествен начин (например без допълнителна термична или друга обработка). Като пример може да се посочат млечните изделия, предлагани при т.нар. „багажна“ търговия, т.е. стоката, продавана от търговци на улицата. За такива хранителни продукти обаче няма гаранция относно безопасността, а в редица случаи и за качеството. Когато етикетът „натурален“ се използва от регистрирани оператори за производство и търговия с хранителни продукти то най-често се има предвид чистотата на продукта откъм съдържанието на допълнителни компоненти или добавки към основната съставка (например пчелен мед). В следващата таблица са представени основните различия между двата вида етикети:

Сравнителна таблица за био и натурални продукти

Параметри	Био продукти	Натурални продукти
Стандарти	За био продуктите съществуват строги стандарти (за производство, обработка и преработка) в целия свят.	За натуралните продукти такива стандарти липсват в много части на света.
Сертифициращи органи	Много страни имат сертифициращи органи за био продукти, но най-известният е Американското Министерство на Земеделието (United States Department of Agriculture – USDA). В България сертифициращият орган е неправителствена организация, но когато хранителните стоки	Международната асоциация на производителите на природни продукти (The International Association of Natural Products Producers – IANPP) се опитва да даде дефиниция за натурален продукт. Тя обаче не е сертифициращ орган. В

	се намират в търговската мрежа те вече са обект и на официалния контрол по реда и начина, определен за всички хранителни стоки в търговската мрежа.	България също няма сертифициращ орган.
Етикетиране	Етикетирането на био продуктите има определени изисквания . Производителите трябва да следват правила и регламенти, преди да използват етикет за биологично производство	Етикетирането на натуралните продукти няма такива последствия и се използва свободно от производителите, поради липсата на законова рамка
Потребителско търсене	Търсенето на био продукти е по-голямо от търсенето на натурални продукти	Търсенето на натурални продукти също се увеличава, но не толкова, колкото на био продуктите
Ползи за здравето	Хората предпочитат био продуктите, защото ги считат за по-безопасни в сравнение с конвенционалните продукти, за чието производство се използват вредни химикали	Хората предпочитат натуралните продукти, защото вярват, че прекомерната обработка на хранителните продукти като цяло нарушава техните ползи за здравето.
Достъпност	Био продукти се предлагат в почти всички супермаркети. Съществуват специални магазини за био продукти, както и онлайн такива	Натурални продукти се предлагат в много магазини, които предлагат и био продукти. Освен това, много магазини, продаващи здравословни продукти, продават и натурални такива.

Натуралните продукти се свързват с липсата на вредни химически вещества в тях, но не гарантират чистотата на самия продукт (*т. е. към момента нямат ясна и точна дефиниция за натурални продукти и с тях може да се спекулира*).

Много хора си задават въпроса кое прави храните, означени като „био” и „натурални”, толкова специални – с какво са по-добри от конвенционалните продукти. Ето и част от отговорите:

Био храни:

- При тях не се използват синтетични химически вещества (пестициди, хербициди, антибиотици, растежни хормони и други производствени добавки).
- При тях не се използват генни технологии под каквато и да е форма.
- Съдържат повече хранителни вещества и имат по-добри вкусови качества, защото са обработени по целесъобразен начин.
- Свързани са с правила за хуманно отношение към животните и грижа за околната среда.
- Отговарят на високи стандарти и нямат скрити разходи.

Натурални храни:

- В оптималния случай не съдържат вредни химически вещества (включително синтетични такива), не са генно модифицирани и произхождат от естествени източници (растения, неорганични минерали, животни).
- За очакване е да се отличават с по-добри характеристики от конвенционалните продукти.

В литературата съществуват различни определения за термина „натурален“, като например: „Натурален (природен) продукт е химично съединение, или вещество, произвеждано от жив организъм, което се намира в природата и обикновено има фармакологично или биологично въздействие. Продуктът може да се разглежда като натурален, дори ако бъде приготвен чрез цялостен синтез” [2, 3].

Продукт с етикет „натурален/природен” често се обърква и с „растителен” или „биологичен”. Към натуралните продукти обаче, освен продукти от растителен произход спадат и животински, морски, микробиологични продукти, токсини и отрови.

Етикетирането на натуралните продукти се използва свободно от производителите, поради липсата на законови правила [4].

За разлика от тях, при „био“ продуктите съществуват утвърдени правила за етикетирание и реклама.

Етикетът „био” е популярен в цял свят и отговаря на строго регламентирани стандарти за производство и качество на храните. В България етикетите и рекламите на био продуктите трябва да съдържат:

- означение, отнасящо се до начина на земеделско производство;
- данни за производството или вноса от страна, спазваща международните изисквания за био производство;
- свидетелство за контрол от редовния контролен орган за производството или вноса на съответния продукт. Продукт, съдържащ натурални съставки и съставки, произведени по биологичен начин, може да се означава като продукт, „произведен с биологични съставки”.

Новият знак за био продукти в Европейския съюз (респективно и в България):

За да се разбере съдържанието, най-добре е да се обърне внимание на етикета. Съставките се подреждат низходящо. Това ще рече, че тези, които се срещат в най-голяма степен в продукта, са първи, втори, т.н., а надолу следват съставките, във все по-малка концентрация.

Литература

1. D. Koleva. www.organicfacts.net
2. Cutler, Stephen J.; Cutler, Horace G. (2000). Biologically active natural products: pharmaceuticals. CRC Press. p. 5. ISBN 978-0-8493-1887-0.

3. Newman DJ, Cragg GM Natural products as sources of new drugs over the last 25 years. *Journal of Natural Products* 70, 461-477 (2007).
4. D. Koleva. www.greenlife-bg.com

Изготвил:

д-р Надежда Сергова

30. 07. 2013г.